

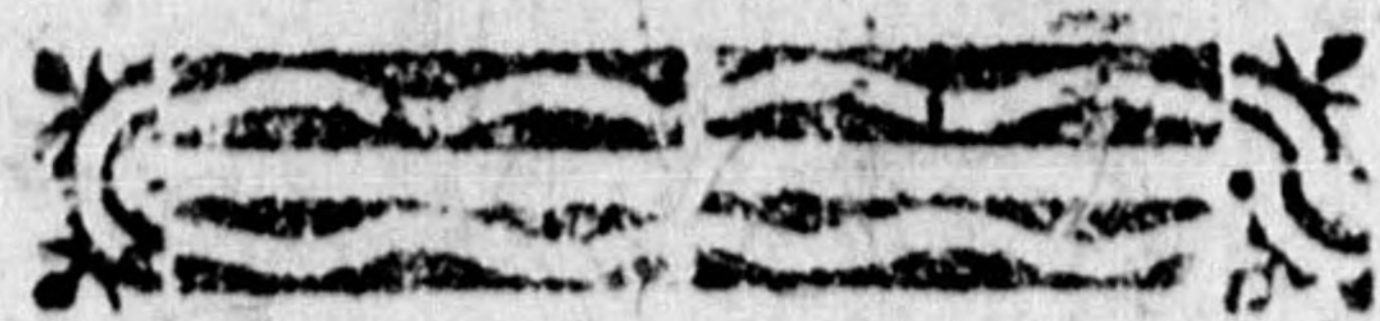

A' ROMAI TSASZARI ES AP. KIRALYI FELSEG-
NEK KEGYELMES ENGEDELMEVEL:

Indult BÉTSBÖL Szeredán 18. Februáriusban 1789.

*A' Nevető Demokritusnak az Elyseumból küldött
Levele az Europai Ujság-írókhoz.*

Ugya! ha! ha! Meg-némulátok úgy-e? Hát tsak
annyi viz van olly sok Kút-föbe? annyi ész,
szem és fül Európában? hogy egy 2 hónapig tartó
fegyver-nyúgvás, egy 6 heti hideg, egy 14 napokig
akadályoskodott árviz egészszen bé-dugta a' szato-
tokat? Ha! ha! ha! — En a' Hóltak-országában
minden Ujság Leveleket olvasok, minden története-
ket leg-előbb meg-tudok, noha egész elztendőn ál-
tal egy pénzembe te kerül; mert ennek a' Népes-
országnak Ts. Királyi fő Posta-mestere *Káron* né-
kem nem tsak Kereizt' Komám; hanem tö-szörre

szédam-is. Mi itt a' *Styx* partyán lakunk. Ő hoz
 által a' felső Világról minden Postát, minden hirt
 az *Elyseumba*, és így mi vagyunk ketten; kik mind
 a' felső Világbéli hireket, mind az ide-valókat leg-
 előbb meg-tudhatjuk. Tsak a' múlt 1788-dik eszten-
 dőben 150 egynéhány ezer lélek jött ide a' 3 há-
 borgó Tsászári Táborokból — tsak *Otzakovtól* több
 jött 14-ezernél — ezek mind ujj hireket hoztanak né-
 künk. Pedig itt hazudni, vagy valakit mint a'
 felső Világon, meg-tsalni nem lehet; mert itt min-
 dent meg-mérnek: Meg-mérik a' bünt, a' jóságos
 tselekedetet, az érdemet, az erőt, az eszet, az
 Uralkadókat, az Országokat — egy szóval itt min-
 dent meg-mérnek. — Egy a' felső Világról jött Ku-
 rir az Europai Fejedelmekről-is azt a' hirt hozta,
 hogy ezek-is már most mérő serpenyőbe vetették
 egy-mást, és azt állitják, hogy az egész Török há-
 borút némely Udvaroknak sokkal nehezebbet nyo-
 mó erejek okozta volna; sőt ezen háborút egy ol-
 lyon közönséges Europai háború küszöbének tart-
 ják, mely-által a' nagyobb erejü Birodalmokból azt,
 a' mivel a' fontban nehezebbet nyom, el-vágják és
 máshoz ragasztják, hogy edgyik-is a' másik mérté-
 két, le-ne nyomhossa. — Ezt a' mérő serpenyőt még
 a' felső Világon laktába készített Frantzia fő Mini-
 ster *Vergenes* azt beszéli itten az hóltak' országá-
 ban, hogy Austria és Orosz-ország már 10 eszten-
 dőktől fogva az egyenlő erőt mérő serpenyőbe so-
 kot tettenek volna a' magok erejekhez, a' több Ud-
 varok pedig semmit sem. A' Tsászár egy részét Ba-
 variának, Gallitziát, Bukovinát, a' Belgiumi határ-
 nak

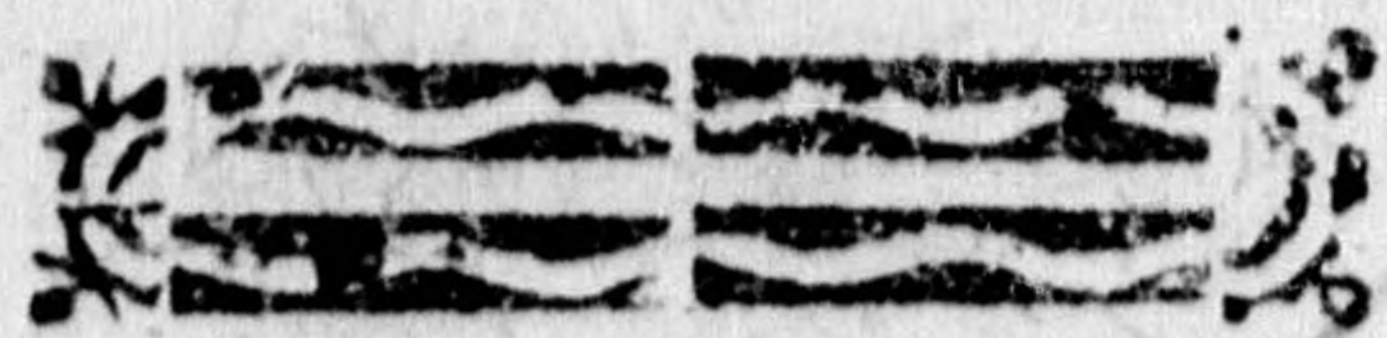
nak Hollándia-felé való ki-egyenesíttését — most pe-
 dig *Khotzimat*, a' Török' Horváth-országot és egy
 részét Boszniának s. t. — az Orosz Tsaszárné pedig —
 Krimiát, *Otzakovat* s. t. — Ha ezek ugy mennek
 elé a' magok dolgokban, és ha a' többtől nem aka-
 dályoztatnak; természet-szerint feljül-haladják erővel
 a' többt, ezt beszéllik az *Elyseumban* lévő Prusz-
 szus, Svéd és Lengyel lelkek. Ezen két mások
 felett való Hatalomhoz pedig ki a' tö szom-
 széd? Pruszszia. Pruszszia tehát kénstelenítettik a'
 maga mértékét a' másokéval egyenlő nehézségben
 tartani. Tsuda e' hát, hogy Pruszszia: Lengyel,
 Svéd 's bizonyoson más Hatalmoknál is mozgást
 okozott? A' Pruszszus igazította a' Svéd - hurt a'
 felső hangra, mellyen máig-is hangzik — a' Prusz-
 szus *Elektrizálta*-fel a' Lengyeleket, hogy ezek Orosz
 Serget ne-ereszsenek a' magok határjokba — és
 azon keresztül menni. Hogy küldheti hát Orosz-or-
 szág a' maga katonáit a' Török ellen? a' Levegő-
 ben Lengyel-országon keresztül tsinált hidon? E'
 magyarázza a' Tseh-ország-felé a' múlt héten-is el-
 indított irgalmatlan nagy ágyuk' mozgását. Azt be-
 széli a' nagy *Fridrik* a' Hóltak' országában, hogy
 ezen erő nevekedsét vette vólt ő észre, és a' Ba-
 váriai tserét akkor, mikor a' Német-országi frigynek
 lábot tsinált, és a' többi Pruszszus Lelkek-is itt mind
 azt erősítik, hogy az ő Udvarak a' Baráttságnak
 és békefélegnek leg-nagyobb kedvellője vólna — ha
 a' körülállásoktól erőszakoson nem kénstzerítettnek
 — a' honnan minden útan módon arra ösztönözi a'
 Tsászárt, hogy az Orosz Udvarat vegye réa, hogy az

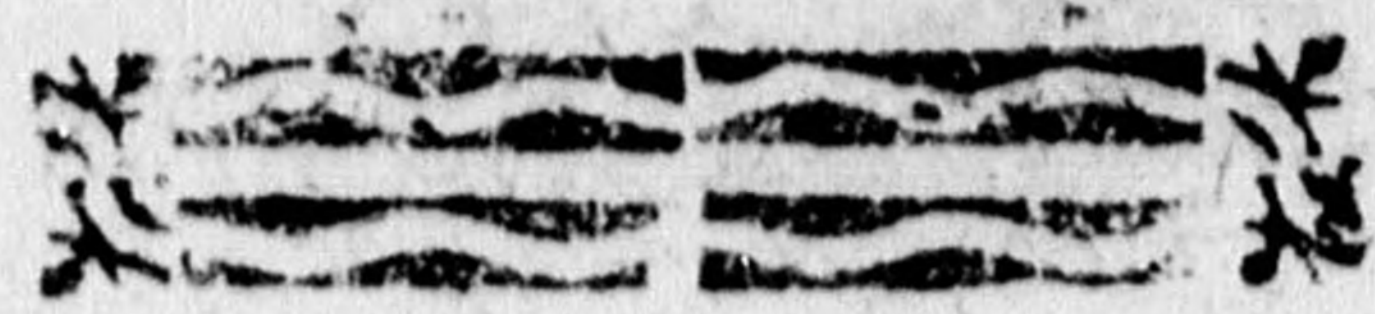
ellene fel-támadtakat elégittsék-ki; de az Orosz Udvar a' maga elintézett tzeljában meg-mozdithatatlannak lenni láttatik. Mi lesz hát végre belöle? hogy lesz a' Törökkel békeség? Azt mondják a' hóltak' országában lakó Politikusok, hogy a' Pruszizus erőt mérő serpenyöbe-is tesznek valamit. Lengyel-ország, Dántzig s. t. csak alig ha tóldaléknak nem mennem; vagy külömben az egész Europa háborúba keveredik; mely még nagyobb osztályt fog annakutánna szülni az Atyafiak között. Az *Elyseumban* lévő Velentzei Tengeri kereskedők sohajtoznak; félnek attól, nehogy ök-is valamely Hatalomságnak mérő serpenyöjébe nyomtatékül juslanak. — Midön a' napokban egy Török érkezett volna ide *Mahumedhez* olly izenettel, hogy az Oroszok Benderben-is még a' Fárságon Orosz nótát fognának az ö fiainak húzni — hogy Mártziusnak elején tűz özön fogna Belgrád körül áradni (hól már a' föld-ásó katonák készítik az ostrom' útját, 's más készületek-is készen várják az erre alkalmos időt — mellyet ha a' Porta el-találna veszteni, kit egyenes útja volna az ö ellenségének Konstantzinápoly-felé; edgyik a' Tengeren, a' másik a' szárazon) — el-mosollyodék *Mahumed*, 's a' körülötte lévő Törököket ezzel biztató: „Hát nem tudjátok-é ti, hogy mi a' mi hadakozásainknak első esztendejében mindég szerentsétlenek vóltunk; mert mi a' mi erönket esztendő alatt csak öszve sem gyűjthetjük? — hát a' két Tsászári Udvarokkal most hadakazunk mi leg-előbbször? hát Oszakov, Khotzim, Bender, Orlova 's más Váraink nem vóltanak-é még más-

kor-is a' mi ellenségeinknek kezeben? A' végén van minden botnak a' gombja. Én az én Népemet már öszve-gyűjtettem: Azokban az én erántom való hit' és szeretet' tüzét öntöttem — azokat 3 rap-pant Táborokra osztottam. Mártziusban meg-indi-tom, és a' Télen fegyverben állott tartománybéli kevés Népeimmel edgyesítvén, még az idén fogok a' tsatához kezdeni. Már ezeket a' Sergeket az én Nagy Vezérem várja. — A' *Kaputány* Bafa harmad-fél órányi járó-melzszeségre vagyon Konstantziná-polytól: a' maga meg-romlott hajós' Seregét tökél-leteségre vitte; ki Mártziusnak elején a' Fekete-Tengeren jelenik meg a' Svéd hajós-sereggel akkor, midön a' Nagy Vezér Moldovai és Oláh-ország fe-lől egyszer'smind két Táborral, még pedig edgyik-kei Lengyel-ország' szélein, jelenépdik-meg a' maga ellensége előtt. A' vagy az én békeiség szerző köz-ben-járom Pruszszia távolról nézié a' mi tsatánkot? Vajjon a' Berlini Kabinét, még Oszakovnak meg-vétele előtt, Decemberben a' Bétsi Udvertól miért tudokozta, hogy jelentené-meg, hogy ha történetből a' Lengyelek dolga erőszakra kerülne, részés ki-vánna-é benne lenni? — hogy adná tudtára, hogy az Oroszszokkal való frigy Pruszsziaára nézve-is ki-terjedne-é, vagy tsak a' Portára nézve vagyon köt-tetve? — Mig ezen kérdésekre felelet ment vólna Berlinbe, el-esék Oszakov; 's máig-is függöben a' fe-lelet. Februáriusnak a' végéig minden kérdésekre feleletek adatnak. Midön *Mahumed* így biztotná a' hóltak' országában, a' Törökököt, az Erdélyi fog-ásában meg-hólt Törökök közzül egy Kurir érkezik hoz-

hozzája, ki azt a' hirt vitte, hogy egy *Kettner* nevü Obester észre vévén, hogy a' Törökök *Tyrgusulujnál* megint gyűlnek öszve, hogy Hättzegre üfse- nek, a' *Toskána* Húszár Serge még 23-dik Jan. Pa- rantsolatot vett vala, hogy jó Süveg alatt áljon. — A' *Vihátsi* Balsa-is 1500-ad magával Jan. 23-di- kán ki-indúlt vala a' Várból, hogy a' Tsá. Szélső- vigyázatakat meg-zavarván prédára üfsön; de a' Tsászári katonáknak szemelésegek ezt-is meg-elöz- vén, ennek-is vizsgál- kelleték térni. — A' hóltak- országában még előbb meg-tudták mint mi, hogy a' hajólok Vezére Gen. *Magdeburg* azért mene a' minap Tseh-országba, hogy *Pless* és *Therésia* Várait meg-tekintené, miképpen lehetne a' környülállások szerint vizzel körül venni; és elébb itt rendelést té- szen: és ugy megyen osztán Szemlinbe. — Konstán- tzinápolyból a' *Muftitól* vette *Mahumed* a' Tudosi- tást, hogy a' Nagy Vezérnek *Rhodus* Szigetébe va- ló szám-kivettetése tsupa hazugság légyen. A' Nagy Vezér nem meszse van Benderhez, és itt még eb- ben a' hónapban meg-elik a' Húshagyó-Kedd; mert a' Lengyelek-is 60-ezeren (már mi nem tudjuk Len- gyel-é mind, vagy fele Pruszszus) itt akarnak egy fordittást tenni; hogy míg a' Nagy-Vezérnek Sás- ka-fokaságú Tábora meg-érkeznék-is, az Orosz hadi erőt kénytelenittsék több részekre osztani. Némely Lelkek azt kezdték az *Elyseumban* futtogni, hogy Feldmarsal *Lasci* a' napokban le-mondott volna a' maga szolgálatjáról. Ennek nagy Historiája vagyon a' hóltak' országában; de még itt-is tsak futtogva mérik beszélleni. Ezt nyilvánóságoson beszéllik, hogy

Febr. 4-dikén a' Bánátban lévő Tábornál minden Sergek meg-multráltottak, és a' 3 dik Batalionak-is tsatázó lábon állanak; kik eddig tsak Várokat őrzettének. — A' *Demokritus* tö szomszédja *Káron* azt beszéli, hogy ő alig győzi a' rothasztó hidegben meg-hólt Bánátusi Német katonákat a' *Styxen* által hordani, és Erdélyből a' *Belgiojósó* Sergéből-is számoson érkeznek hozzá. — Egy Brűszszelből, a' múlt hónapnak 27-dikén érkezett Lélek esküvéssel akarta a' hóltak' országában mindenekkel el-hitetni, hogy 26-dikban az egész hadi-népség, reggeli 8 órától fogva egész estvig keményen töltött fegyverben állvala a' Városnak minden utzáiban, és a' rettenetes ágyuk fel-porozva szegezttének vala-ki a' Piatz közepére. Kilentzed-fél órakor a' Státufok öszve-gyülének, és a' mindenekben meg-bizott Ministerhez Követet küldének oly kérelemmel, hogy engedne nékik Bétsbe ő Felségéhez Követekeket küldeni; mellyet a' Minister nékik végre meg-engedvén, tsak ugyan az egész dolog még eddig erőszakot nem szenvedett, hanem a' kotonák a' magok szállásokra vizsza-tértenek. *Monsból* ollyon Tudósítás ment Brűszszelbe, a' m. h. 29-dikén, és innen az *Elyseumban*, hogy a' szokásban lévő hadi-segittséget éppen egy átaljában nem akarnák fizetni a' Státufok. Ekkor leg-ottan olly parantsolatot veve a' katonaság, hogy minden kéfedelem nélkül *Monsba* induljon. Az *Antverpi* Püspökről hiszik az *Elyseumban*, hogy a' maga házánál fegyveres őrizet alatt vagyon, és hogy a' Püspökséget-is minden órán le-fogna tenni. Minden az efféléket beszélnek az hóltak' országában, *Mahomed*

med csak fülel, és azzal biztat mindeneket, hogy az idén, egy nagy Vérontások között esett osztozás után bizonyoson békeiség leszzen; mert ő már azokat a' vad nemzeteket-is, kik soha még az Europaiak ellen nem hadakoztanak, útnak indította — és ké-szebb a' maga felső Világbéli Birodalmának nagyobb részét magához az *Elyseumba* költetnetni, hogy sem az Orosz *Printznek* *Konstántinnak* azt meg-engedni, hogy ez Konstántzinápolyban az ő hajdoni Tsászári székébe bé-üljön.

A' Felső Világbéli Tudósítások csak ezek.

A' mi Tábori fő Tiszteink Bétsből a' magok Sergeikhez indulnak. *Laudonnak* már Pesten nyugvó szállás rendeltetett, és a' Posták-is ki-vagynak szab-va. — Egy ujj Rendelés-szerint, ennekutánna a' F. Ts. Királyi Hivatalban lévő személlyeknek a' Hely-tartó Tanáts irásban adott engedelmé nélkül nem leszzen szabad a' magok hivataljok' helyéből csak egy napig-is ki-mozdúlni. — A' Magyar Méltóságok ifjaira nézve kegyelmesen azt méltoztatott ő Felsege végezni, hogy míg ezek valamely *Dicasterium* mellett practizálnak, Concipistai névvel és rangal légyenek; míg az ő érdemek-szerint fellyebb mozdittatnak. — A' F. edgyesült Udv. Magyar Kan-tzelláriának Tanátsofsa M. *Kempelen Farkos* Ur, egy magától fel-talált mesterséges *vizi* és *tüzi* eszköznek a' F. Ts. Királyi Birodalmokban való bé-vitelére, és azzal való élésre 12 esztendőig tartó, minden mást ki-rekesztő Privilegiumot nyert; mely Szabad-ság Levél következő Levelünkben az egész ta-lálmányt meg-fogja világositani.